

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

" 1913 "

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Lakáskérdés

Forrás:

Budapesti hírlap

Bp.

(Hely)

1913 X/c.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A lakáskérdés.

A szociális kérdések egyik legfontosabbja a lakáskérdés megoldása, a minnek sikeréhez gazdasági, szociális, közegészségi, sőt közérkölcsei reménysek fűződnek. Egészséges, művelt, testben-lelékben erős társadalom csak kedvező lakásviszonyok közt fejlődhet, s azért fontos ennek a kérdésnek országos rendezése. Az országos lakástatisztika adatainak gyűjtése azért becseles, mert tájékoztat a tennivaló felől, s ezért érdemel figyelmet az a jelentés, a mely a főváros szociálpolitikai ügyosztálya részéről a budapesti és vidéki lakástatisztikai adatokat gyűjtötte egybe. A francia nyelvű jelentés, mely Ferenczi Imre dr. munkája, a Hágában szeptember 8—12. közt tartandó nemzetközi lakásügyi kongresszust fogja Magyarország viszonyai felől tájékoztatni és a többi közt a következő adatokat tartalmazza:

Az 1911-iki fölvétel szerint az ország nagykoru férfinepségének csak négy-ötöd része élvezte az egyszobás lakás szociális előnyét, míg egyötöd résznek ennél is kevesebb kellett beérnie. Kamrában ugyanis 172.000 felnőtt férfi lakott, istállóban 26.000, putriban és barlangban 9000, a mi körülbelül ugyanennyi család lakásviszonyát tükrözi. A főváros lakásállapotának adatait szintén az 1911. évi fölvétel nyújtja. Az 174.000 lakásnak több mint fele (54 százalék) egyszobás volt, negyed része (24 százalék) kétszobás. Ez egy és kétszobás lakásokban lakott népesség háromnegyed része, 610.000 ember. Az egy- (az 1910—1913. években megvásárolt telkek területén közel két millió négyszögöl, ara harminchárom lakásoknak fele udvari lakás volt. A népesség millió korona); a közlekedési politika terén a Városi 36 százaléka zsufoltan lakott: szobánként több mint vasut nagy programja és az autóbusz-üzem létesítése. negyedmagával.

A vidéki városok lakásügyi adatai szerint amegemlített Temesvár, e város husz év alatt ugyan magyar vidéki városokban a lakásviszonyok éppoly szólnak az összes építési telkeket megszerzte, úgy kedvezőtlenek, mint a fővárosban. A legtöbb város-hogv a magánosok birtokában lévő csekély építési lakáshiány van, illetve volt. A lakástermelés eltelkek kénytelenek alkalmazkodni a város telekmaradi a népesség szaporodása mögött. Az üres la-hoz, Debrecen és Nagyvárád városoknak a better-kások száma alig néhány városban mutat kedvezőméről alkotott szabályrendeleteit a belügyminiszte-

aranyt. A lakásbér az utolsó három év alatt a vidéken még nagyobb mértékben emelkedett.

A gyárak és bányavállalatok munkáslakásviszonyaira vonatkozó adatokat a szerző gyűjtötte össze. Az 1911. évben az országnak közel 14.000 ipartelepe közül 4149 telepen 30.037 munkáscsalád kapott lakást. E lakások azonban gyakran igen erős kifogás alá esnek. Megfelelő lakásviszonyokról gondoskodnak egyes nagy magániparvállalatok, az állami vasgyárak és az állami szénbányák.

A törvényhozás az utolsó három évben a lakásügy előmozdítására nagyobb jelentőségű törvényt nem alakított. Az előbbi időben hozott törvények társadalmi hatásai ez időszakban tisztázódtak. E törvények például a házadó terhének könnyítése bizonyos körben előmozdította ugyan a házépítést, de a lakástermelés fokozódására hatással nem volt. A lakások olcsóbbak nem lettek, az adókedvezés csak a ház- és telektulajdonosok hasznát fokozta. A munkásházak építésére sem szolgált különös buzdításul az 1907. évi iparfejlesztő törvényben nyújtott adómentesség. Eddig az adómentességért csak huszonhárom iparvállalat folyamodott.

A lakásügyben történt fővárosi helyhatósági intézkedések közül nevezetes a legközelebb életbelépendő új építési szabályzat megalkotása, a melytől a lakástermelés olcsóbbá válása remélhető. A város szabályozás terén a Kelenföldnek, s a VI. és VII. kerület külső részének tervbe vett szabályozása;

A vidéki városok közül a telekpolitika terén nagy, külső területek vásárlása az 1910—1913. években megvásárolt telkek területén közel két millió négyszögöl, ara harminchárom lakásoknak fele udvari lakás volt. A népesség millió korona); a közlekedési politika terén a Városi 36 százaléka zsufoltan lakott: szobánként több mint vasut nagy programja és az autóbusz-üzem létesítése. negyedmagával.

A vidéki városok lakásügyi adatai szerint amegemlített Temesvár, e város husz év alatt ugyan magyar vidéki városokban a lakásviszonyok éppoly szólnak az összes építési telkeket megszerzte, úgy kedvezőtlenek, mint a fővárosban. A legtöbb város-hogv a magánosok birtokában lévő csekély építési lakáshiány van, illetve volt. A lakástermelés eltelkek kénytelenek alkalmazkodni a város telekmaradi a népesség szaporodása mögött. Az üres la-hoz, Debrecen és Nagyvárád városoknak a better-kások száma alig néhány városban mutat kedvezőméről alkotott szabályrendeleteit a belügyminiszte-

rum jóváhagyta s a minisztérium előtt fekszik Győr, Miskolc, Székelyudvarhely hasonló szabályrendelete.

A közhasznú lakástermelés című fejezetben a szerző ismerteti a kispesti állami munkástelepet, a főváros kislakásépítő akcióját, a társadalmi által a fővárosban végzett közhasznú lakásépítéseket, a vidéki városok hatósági lakásépítését. A kispesti telepen eddig 719 ház épült fel 3043 lakással. A lakók száma mintegy 15.000. A telep létesítésére fordított összeg az 1912. év végéig a 23 millió koronát meghaladta. A főváros hatósága az 1909—1913. években épített 24 kislakásos bérházat (lakások száma 1949, az engedelmzett építkezési költség 16.784.000 korona); épített ezenkívül a kisiparosság érdekében barakházakból álló, tizenhét telepet (lakások száma 2806, engedelmzett építési költség 9.030.000 korona); épített ezenkívül a kisiparosság érdekében egy műhelybérházat; létesített végül két különleges jellegű szociális intézményt; a Népházat és a Nép-szállót. A fővárosi bérházakban és a telepeken több mint 22.000 egyén lakik. A fővárosi kislakásos telepek egyszobás (konyhával és kamrával bíró) lakásainak közel háromezer bérloje közül csak 35 százaléknak volt azelőtt hasonló (szoba, konyha, kamra) lakása; 53 százaléknak nem volt kamrája, csak szobakonyhája; 70 százaléknak nem volt sem konyhája, sem kamrája, egyedül csak szobája.

Foglalkozás szerint a fővárosi kislakásos telepek bérlojei közül 73 százalék magánégeknek alkalmazott ipari, kereskedelmi segédszemélyzet s köz-igazgatási és egyéb alsórendű alkalmazott; 9 százalék napszámos, önálló kisiparos és kereskedő 7 százalék, értelmiség 3 százalék. A fővárosi bérházak lakói közül értelmiség 39 százalék, önálló iparos és kereskedő 6 százalék, ipari kereskedelmi és hivatali alsóbbrendű személyzet 46 százalék.

A tizenhét év alatt a gyermekek száma a telepeknél 6274 volt (száz családra esik 226), a bérházaknál 2762 volt (száz családra esik 144).

A halálozások és születések száma a fővárosi kislakásokban kedvezőbben alakul, mint az egész főváros területén. A telepeknél az 1912. évben ezer telekre tizenhat haláleset és harmincöt születés esett. (A főváros egész területén tizenkilenc haláleset és huszonhat születés).

városi házinyomda 1913